Comhchoiste Ghaeltacht Uíbh Ráthaigh
Comhchoiste Ghaeltacht Uíbh Ráthaigh

Chiarraí

An mbaineann an freagra seo le tuairim phearsanta an fhreagróra nó an bhfuil sé déanta thar ceann na heagraíochta thuasluaite?

Thar ceann na heagraíochta thuasluaite

An bhfuil tú toilteanach go bhfoilseofar an freagra seo ar shuíomh gréasáin na Roinne www.ahg.gov.ie?

Tá

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)
Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?
Dar linn, tá sé tábhachtach go mbeadh na dualgais seo ann agus go mbeadh siad á chomhlíonadh ag na heagrais cuí. Tá siad díreach i gceart chun a chinntiú go bhfuil seirbhís Gaeilge ar fáil i slí praiticiúil do lucht na Gaeilge agus na Gaeltachta.

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht
Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?
Dar linn, tá sé tábhachtach go mbeadh na dualgais seo ann agus go mbeadh siad á chomhlíonadh ag na heagrais cuí. Ní gá go mbeadh costas trom sa bhreis ar aon eagraíocht chun iad a chur ar fáil dá mbeadh an dualgas seo á thógaint san áireamh agus earcú fóirne á dhéanamh ag an stáit - ba cheart go mbeadh sé ar chumas na neagrais go leor den obair seo a dhéanamh go hinmheánach.

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)
Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?
Dar linn, tá sé tábhachtach go mbeadh na dualgais seo ann agus go mbeadh siad á chomhlíonadh ag na heagrais cuí. Tá siad díreach i gceart chun a chinntiú go bhfuil seirbhís Gaeilge ar fáil i slí praiticiúil do lucht na Gaeilge agus na Gaeltachta.

Scéimeanna Teanga faoin Acht
Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

4. (a) I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?
Dar linn tá sé tábhachtach go mbeadh dualgas ar na heagrais scéimeanna teanga a ullmhú agus dul i mbun oibre ar phróiséis ullmhúcháin i gcomhar leis an bpobal roimh ré chun a chinntiú go bhfuil an úsáid atá beartaithe i líne le mianta an phobail atá ag déanamh gnótha leis an eagraíocht sin. Tá sé tábhachtach go mbeadh seirbhís aontaithe leis an bpobal, go bhfuil ar chumas na heagraíochtaí an phlean atá acu a chur i bhfeidhm agus go bhfuil éileamh feiceáileach á dhéanamh ag an bpobal ar na seirbhísí sin

4. (b) An bhfuil malairt córais a mholfá a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?
Tuigimid go mbíonn sé deachair ar uairibh tuairimí an phobail i leith na scéimeanna a fháil. B'fhéidir go mbeadh sé níos éifeachtaí úsáid a bhaint as ghréasáin Gaeilge atá in áit cheana féin sa phobal chun teacht ar na tuairimí seo m.sh. Fóram Gaeilge an Chontae, comharchumainn agus comhlachtaí forbartha pobail srl.

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht
Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

5. (a) An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?
Tá seirbhís mhaith á sholáthar ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht faoi láthair, agus tá sé go hiontach go bhfuil seirbhísí neamhspleách an Choimisinéara Teanga ar fáil don bpobal má bhíonn deacrachtaí le réiteach amach i dtaobh na ceiste seo.

5. (b) An bhfuil leasuithe a mholfá a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?
Fé mar atá luaite i gceist 2 thuas, bheadh sé níos éifeachtaí in ár dtuairim dá mbeadh béim faoi leith leagtha ar scileanna maithe Gaeilge a bheith ag daoine agus iad á earcú ag an stáit seirbhís. Sa tslí sin, le daoine atá compórdach feidhmiú as Béarla agus as Gaeilge mar an gcéanna bheadh sé i bhfad níos fusa ar na gcomhlachtaí seo a gcuid dualgaisí i leith na Gaeilge a chomhlíonadh go laethiúil gan aon chostas sa bhreis.

Forálacha eile faoin Acht
Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?
Dar linn, tá sé tábhachtach go mbeadh na forálacha seo ann agus go mbeadh siad á chomhlíonadh ag an stáit

Comhlachtaí poiblí faoin Acht
Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.
Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?
Is dóigh linn go bhfuil an liosta fé mar atá sé cuimsitheach go maith.

Oifig an Choimisinéara Teanga
Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?
Dar linn, tá sé tábhachtach go mbeadh na comhachtaí agus feidhmeanna seo ag Oifig an Choimisinéara Teanga chun a chinntiú go bhfuil cothrom na féinne á fháil ag daoine agus ag pobail na Gaeilge agus Gaeltachta. Tá sé riachtnach go mbeadh pointe éisteachtachta deireanach neamhspleách ann do dhaoine má cheapann siad nach bhfuil cothromaíocht ar fáil dóibh ó thaobh úsáid na teanga de. Tá sé tábhachtach go

mbeadh an Oifig seo neamhspleách, fé mar atá anois. Tá sé tábhachtach go mbeadh sé lonnaithe sa Ghaeltacht comh maith.

Go ginearálta

9. An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?
Níl aon leasuithe eile ann dár linn

10. Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?
Tá na héileaimh atá againn á chomhlíonadh ag na heagrais stáit ag an bpointe seo. Ó thaobh tosaíochta de, táimid den dtuairim go bhfuil neamhspleáchas an Choimisinéara Teangan agus lonnú a cheann áras i gceantar Gaeltachta ar na pointí is tábhachtaí gur chóir diriú isteach orthu faoi láthair.

11. Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?
Arís ag dul siar go dtí an bpointe a dheineamar i gceist 2 thuas, bíonn deacrachtaí ann ó am go chéile le seirbhís Gaeilge a fháil ó eagrais éagsúla go bunúsach mar nach bhfuil na scileanna teanga ag líon leordhóthaineach den bhfoireann.

12. Céard iad na leasuithe a mholfá ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?
Ba cheart (1) go mbeadh sé leagtha síos go beacht go mbeadh dualgas ar an stáit a chinntiú go bhfuil Gaeilge atá maith a dhóthain chun feidhmiú go héifeachtach as Gaeilge ag céadchodán áirithe des na daoine atá fostaithe ag gach leibhéal ag an stáit agus go mbeadh sé cinntithe ag an stáit go bhfuil na daoine seo roinnte amach go cuí idir na rannóga agus an ranna éagsúla i gcónaí. (2) go mbeadh sé cinntithe go mbeidh neamhspleáchas Oifig an Choimisinéara Teanga ann i gcónaí agus (3) go mbeadh an oifig sin lonnaithe sa Ghaeltacht feasta.